

Transformar el sector primari del Lluçanès des de la sostenibilitat i la innovació

Xavier Barniol, Consorci del Lluçanès

Context i diagnosi del sector

El Lluçanès és una comarca natural amb una destacada presència del sector primari: hi pertanyen 449 explotacions agrícoles i ramaderes, que representen el 13,65 % del pes econòmic comarcal i ocupen el 28 % de la població activa. Aquest sector forma part de la base productiva local, vinculada estretament a la indústria agroalimentària i a la identitat del territori. Tot i mostrar una evolució positiva en ocupació i facturació, el sector afronta reptes com l'envelliment, la manca de relleu generacional, la dificultat d'accés a la terra, la baixa tecnificació i la necessitat d'adaptació a una normativa ambiental cada cop més exigent.

Un dels objectius del Consorci del Lluçanès és impulsar un canvi significatiu amb les seves polítiques públiques, que incideixi directament en les persones, les entitats, els ajuntaments i les empreses. Després d'anys de treball amb empreses i persones emprenedores, l'expertesa ens demostra que és necessari oferir-los serveis que impliquin una millora directa als seus reptes, que siguin el màxim de transversals i guiats possible. Que no suposin una càrrega addicional i que tant l'Administració com l'agent privat parlin el mateix llenguatge.

El Lluçanès disposa de la Taula de la Pagesia, formada per representants polítics i del sector primari de tots els municipis. La Taula és un òrgan consultiu que esdevé guia a l'hora d'aplicar els serveis que el Consorci presta, per tal de treballar directament amb les necessitats més importants i amb una certa planificació en les actuacions.

Davant d'aquest escenari, el Consorci del Lluçanès ha impulsat el projecte «Competitivitat del sector primari del Lluçanès», amb l'objectiu de reforçar la sostenibilitat i la innovació del sector, actuant des del desenvolupament econòmic local i en col·laboració amb el teixit empresarial i institucional del territori.

Línies d'actuació per a la transformació

El projecte s'ha estructurat en tres línies d'actuació estratègiques:

- **Assessorament per a la producció agrària sostenible (PAS).** Es va dur a terme una diagnosi tècnica i es van establir contactes amb centres de coneixement com el Centre Tecnològic BETA per conèixer l'abast i l'aplicació de l'eina PAS. Tot i que no es van poder iniciar assessoraments específics per la fase incipient del sistema, es va definir com a prioritat futura facilitar-ne la implantació.
- **Anàlisi i tràmits per a inversions sostenibles.** Es va habilitar una base de dades de consultors especialitzats i es va desenvolupar un cercador digital (CIDO Rural), accessible al web del Consorci, amb informació actualitzada sobre ajuts, normatives i recursos per al sector primari. Aquesta eina permet a les empreses autogestionar tràmits i millores en àmbits com l'eficiència energètica, la gestió hídrica o la millora d'instal·lacions.
- **Línia de finançament pròpia.** Es van crear unes bases per a ajuts destinats a cobrir despeses relacionades amb l'assessorament i la implementació de millores productives. Es van dur a terme accions en sis empreses del territori, incloent-hi assessoraments especialitzats i proves pilot en diversificació i optimització de processos.

Punts forts i dificultats detectades

El projecte ha permès articular una resposta col·lectiva des del territori a reptes compartits. La col·laboració entre ajuntaments, el Consorci, la Taula de la Pagesia i altres agents com Creació i Unió de Pagesos ha estat clau. També s'ha evidenciat la predisposició de les empreses a incorporar criteris de sostenibilitat i a modernitzar-se. Entre les dificultats, cal destacar la complexitat normativa i la càrrega burocràtica, especialment per a microempreses i persones autònomes, així com la manca de recursos tècnics i humans per afrontar processos d'innovació o digitalització.

Una altra dificultat, que a la vegada suposa un repte assolit, és la manca de confiança de les empreses en els serveis que presta l'Administració. És per això que s'ha treballat sense excés burocràtic i amb les necessitats molt ben identificades, fet que ha generat un treball conjunt que servirà per a altres projectes i serveis que se'ls ofereixi.

Perspectives de futur

El projecte ha estat un primer pas per enfortir el sector primari del Lluçanès des d'una visió alineada amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS). S'ha obert una via de treball que es preveu consolidar amb nous assessoraments PAS, ampliació dels ajuts i reforç dels recursos tècnics disponibles per a les empreses.

El model és transferible a altres comarques amb característiques similars i posa en relleu la capacitat de l'àmbit local per liderar processos de transformació productiva amb una mirada sostenible i innovadora.

Es tracta d'una iniciativa que permet alinear les accions des de les administracions locals amb les estratègies alimentàries en l'àmbit de Catalunya, impulsant així el canvi cap a un nou sistema alimentari que avanci cap a la sostenibilitat.